

Affirmative Components of Indicators for Monitoring and Evaluation of Student-Centered Learning Management in Educational Institutions at the Basic Education

Seree Changpai*

Educational Measurement and Evaluation, Doctoral Student
Department of Educational Measurement and Evaluation
Faculty of Education, Khonkaen University

Jatuphum Ketchatturat

Ph.D. (Educational Measurement and Evaluation), Assistant professor
Department of Educational Measurement and Evaluation
Faculty of Education, Khonkaen University

Angkana Tungkasamit

Ph.D. (Research and Curriculum Development), Associate Professor
Department of Curriculum and Instruction
Faculty of Education, Khonkaen University

*Corresponding author: seree.ch@kkumail.com

Received: June 16, 2021/ Revised: September 13, 2021/ Accepted: September 23, 2021

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the state of student-centered learning management, and 2) to develop the components and indicators for monitoring and evaluation of student-centered learning management. Using a multistage sampling technique, the samples consisted of 631 teachers in 4 main Subject Groups from schools in the Regional Education Office No.12. The research tool was a rating scale questionnaire, checking content validity by five experts. It obtained IOC values in each item between 0.80-1.00 and was tried out by 30 teachers, checking confidence through Cronbach's alpha coefficient analysis, having a reliability value of the whole copy was .956. The data were analyzed for statistical value by a computer package program and using the Mplus program for affirmative component analysis.

The research findings found that the overall student-centered learning management showed the average in high level (Mean=4.224, S.D.=0.681). For the teacher's learning management, it was at the high level (Mean=4.276, S.D.=0.676), the item with the highest level of mean was the positive classroom management (Mean= 4.476, S.D.=0.608), whereas the lowest level of mean was the use of media information technology and resources learning (Mean=4.188, S.D.=0.711). For the student's learning outcomes, the overall with a high level (Mean=4.171, S.D.=0.682), the item with the highest level of mean was the interaction and engagement (Mean=4.308, S.D.=0.673), and the lowest level of mean was the ability of thinking and practice (Mean=4.121, S.D.=0.683). The confirmatory factor analysis of indicators for monitoring and evaluation of the student-centered learning management model was consistent with the empirical data very well ($\chi^2=31.425$, $df=23$, $P\text{-value}=0.1127$, $\chi^2/df=1.366$, $RMSEA=0.024$, $CFI=0.999$, $TLI=0.997$, $SRMR=0.012$).

Keywords: Student-Centered Learning Management, Monitoring and Evaluation, Confirmatory Factor Analysis

องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวชี้วัดการติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เสรี ชังภัย*

ภาควิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, นักศึกษาปริญญาเอก
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

จตุภูมิ เขตจัตุรัส

ค.ด. (การวัดและประเมินผลการศึกษา), ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สังกัดภาควิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อังคณา ตุงคะสมิต

ปร.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร), รองศาสตราจารย์
สังกัดภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

*ผู้ประสานงาน: seree.ch@kkumail.com

วันรับบทความ: 16 มิถุนายน 2564/ วันแก้ไขบทความ: 13 กันยายน 2564/ วันตอบรับบทความ: 23 กันยายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) พัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก 631 คน จากโรงเรียนในสำนักงานศึกษาธิการภาค 12 โดยสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ค่า IOC รายข้อระหว่าง 0.80-1.00 ทดลองใช้กับครูผู้สอน 30 คน ตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยการวิเคราะห์หาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .956 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และใช้โปรแกรม Mplus ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัย พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (Mean=4.224, S.D.=0.681) ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (Mean=4.276, S.D.=0.676) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก (Mean=4.476, S.D.=0.608) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Mean=4.188, S.D.=0.711) ด้านผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (Mean=4.171, S.D.=0.682) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม (Mean=4.308, S.D.=0.673) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถในการคิดและการลงมือปฏิบัติ (Mean=4.121, S.D.=0.683) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลตัวชี้วัดการติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก ($\chi^2=31.425, df=23, P\text{-value}=0.1127, \chi^2/df=1.366, RMSEA=0.024, CFI=0.999, TLI=0.997, SRMR=0.012$)

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การติดตามและประเมิน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

บทนำ

บทบัญญัติทางด้านการศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดไว้ว่ารัฐต้องดำเนินการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสากล การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ มีความรับผิดชอบ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดแนวการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เน้นทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ต้องบูรณาการตามความเหมาะสม ให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข ตามความมุ่งหมายการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แนวการจัดการศึกษายึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

ผลการวิจัยสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ Surapin (2013), Sopakayang (2013) และ Srilumpang (2013) พบว่า การใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี การจัดกิจกรรมส่วนใหญ่ นำแผนไปใช้น้อย มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับพอใช้ ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย การกำหนดกิจกรรมในแผนขาดการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนตามความถนัด และความสนใจ บางวิชาเรียนด้วยการท่องจำ จัดบันทึกครูขาดการติดตามและประเมินผล ยึดครูเป็นสำคัญ ใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ขาดการฝึกฝนให้ใช้กระบวนการคิด ขาดทักษะการจัดกิจกรรม Petkamthong, Chaowakiratipong & Aranwong (2014) ได้วิจัยกลยุทธ์การบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการนิเทศและการพัฒนาครูด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียนมีปัญหามากกว่าด้านอื่น ๆ

ผู้บริหารใช้เครื่องมือในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่หลากหลาย Phukongka (2019) พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามีการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม การเขียนแผนจัดการเรียนรู้ไม่หลากหลาย ปัญหาการนิเทศภายใน ครูขาดความรู้ และทักษะการจัดกิจกรรม ยึดการจัดการกิจกรรมแบบบรรยาย ให้เด็กท่องจำ ไม่เปิดโอกาสนักเรียนให้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกับความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล แนวทางการติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพครู ได้แก่ การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ พฤติกรรมผู้เรียน การประเมินการนิเทศภายใน และการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับของการนิเทศ จากรายงานการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปี พ.ศ. 2559 จำนวน 225 เขต พบว่า โรงเรียนยังขาดความเข้าใจ แนวทางการดำเนินงานตามกรอบโครงสร้างหลักสูตร การจัดกิจกรรมให้ตรงตามมาตรฐานและตัวชี้วัด การนำหลักสูตรท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนการสอน ในชั้น ทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยีไม่สามารถบูรณาการสื่อมาใช้ได้ ไม่สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน แต่มุ่งการตีวเพื่อให้คะแนน NT, O-NET สูงขึ้น และการนิเทศติดตามของเขตพื้นที่ไม่ต่อเนื่องและไม่ทั่วถึง (Bureau of monitoring and evaluation of basic education management, 2016)

Ministry of Education (2546) กำหนดให้สถานศึกษามีระบบการติดตามและประเมินผล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนภารกิจต่าง ๆ ตามหน้าที่และนโยบาย การติดตามและประเมินผลเป็นกลไกการทำงาน ร่วมกันของการกำกับติดตามและการประเมินผล อย่างเป็นระบบ ข้อมูลสารสนเทศจากการกำกับติดตามเป็นปัจจัยที่จะทำให้การประเมินมีความถูกต้องแม่นยำ (Keith, 2006; International Fund for Agricultural Development (IFAD, 2002)

เป็นเครื่องมือการบริหาร พัฒนาแผนงาน โครงการ และการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว สถานศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาต้องดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาอย่างเป็นระบบ พัฒนารูปแบบการดำเนินงาน ที่ต่อเนื่อง มีการติดตามประเมินผล พัฒนาบุคลากร อย่างหลากหลาย จึงจะทำให้การพัฒนาประสบ ผลสำเร็จ (Office of the Basic Education Commission, 2550) การประเมินนับเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ สังคม สอดคล้องกับแนวทางประชาธิปไตย มี เป้าหมายเพื่อพัฒนาและสร้างประโยชน์สุขแก่สังคม สามารถใช้ผลการประเมินเป็นเครื่องมือของผู้บริหาร เพื่อกำกับติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตาม แบบแผนที่มีประสิทธิภาพ เป็นกลยุทธ์กระตุ้นความ สนใจสร้างความตื่นตัวของผู้ปฏิบัติงาน และใช้ ตรวจสอบความรับผิดชอบต่อปฏิบัติ ตลอดจนใช้เป็น กลไกสร้างแรงสนับสนุนจากสาธารณะ ถ้ามีการ กำกับติดตามอย่างใกล้ชิดสามารถดำเนินการแก้ไขได้ ทันที (Kanchanawasee, 2007) แต่จุดอ่อนของ การบริหารงานคือการขาดการติดตามและประเมินผล อย่างต่อเนื่อง หน่วยงานต่าง ๆ ไม่ได้ให้ความสำคัญ เท่าที่ควร (Phithiyanuwat, 2008)

จากการศึกษางานวิจัยที่ยังพบสภาพปัญหา และอุปสรรคของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ซึ่งทำให้ครูไม่สามารถจัดการเรียนรู้ได้ อย่างมีคุณภาพ โดยสาเหตุที่สำคัญคือโรงเรียน ขาดการติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ สิ่งที่จะนำไปสู่การติดตามและประเมิน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ตรง ประเด็น คือ การกำหนดตัวชี้วัดของการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีความชัดเจน วัดได้ และครอบคลุม เพื่อนำไปใช้ในการติดตามและ ประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษารายการประกอบและตัวชี้วัดการจัด การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ Dechakup (1999); Sinthuwong & Supatira (2000); Office of the National Education Commission (2002); Kiddee (2004); Jaikrachang (2010); Roi Et Rajabhat University (2013); Rinsiri (2015);

Yothachai & Limmanee (2018); Khumpaniad, S. & Chitrannun (2018) และ Phukongka (2562) พบองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันไป ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรศึกษารายการประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อนำมากำหนดตัวชี้วัดที่ จะใช้ในการติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้บริหาร และบุคลากร ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการติดตามและประเมินให้ สอดคล้องกับประกาศมาตรฐานการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม 2561 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิง ยืนยันในงานวิจัยระยะนี้จะทำให้ได้สารสนเทศ องค์ประกอบและตัวชี้วัดที่จะนำไปใช้ในการพัฒนา รูปแบบและเครื่องมือในการติดตามและประเมินการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในงานวิจัย ระยะต่อไป ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และใช้ สำหรับการวางแผน กำหนดนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ ของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดให้เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง แต่ละ ระดับการศึกษา แต่ละสังกัดให้บรรลุมาตรฐานและ ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตาม ประกาศของกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนารายการประกอบและตัวชี้วัด การติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

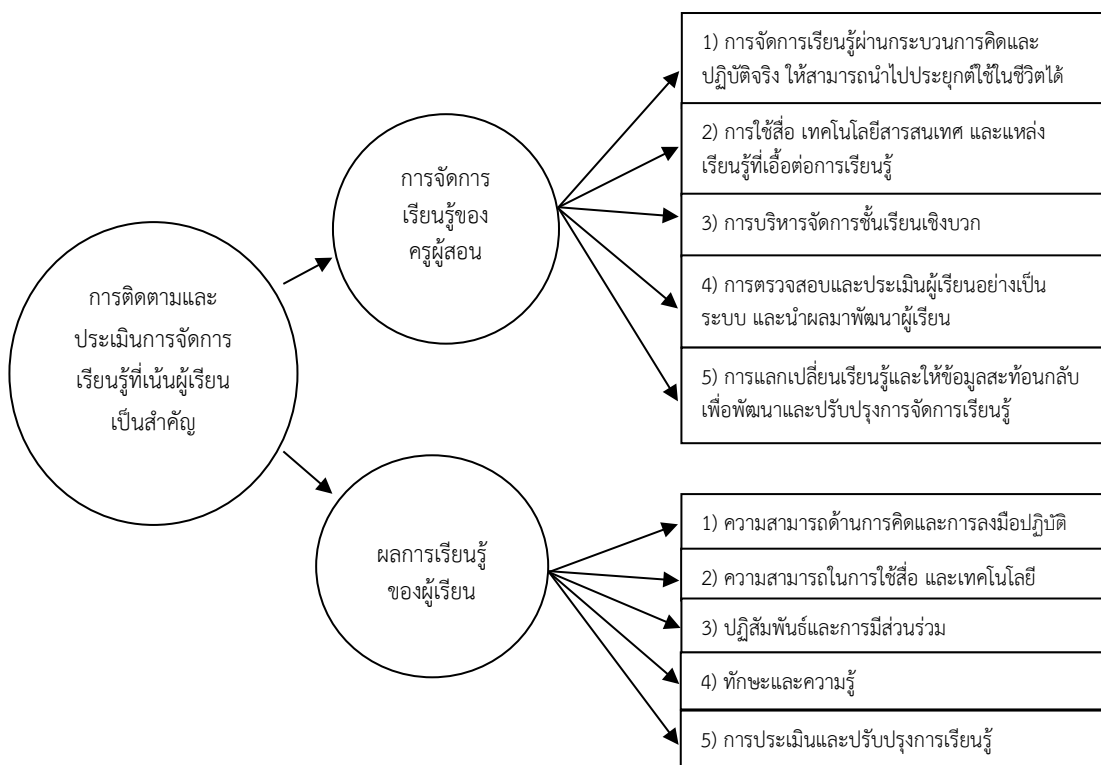
กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ Dechakup (1999); Sinthuwong & Supatira (2000); Office of the National Education Commission (2002); Kiddee (2004); Jaikrachang (2010); Roi Et Rajabhat University (2013); Rinsiri (2015); Yothachai & Limmanee (2018); Khumpaniad, S. & Chitranun (2018) และ Phukongka (2562) เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่จะใช้ติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 2 ตัว คือ 1. การจัดการเรียนรู้ของ

ครูผู้สอน มีตัวแปรที่สังเกตได้ 5 ตัว 1) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ 2) การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) การบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก 4) การตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ 2. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน มีตัวแปรที่สังเกตได้ 5 ตัว 1) ความสามารถด้านการคิดและการลงมือปฏิบัติ 2) ความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยี 3) ปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม 4) ทักษะและความรู้ 5) การประเมินและปรับปรุงการเรียนรู้ โดยสรุปเป็นกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพประกอบ 1

กรอบแนวคิดโมเดลองค์ประกอบและตัวชี้วัดการติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนตามตัวชี้วัดของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 มาตรฐานที่ 3 ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก การตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการติดตามและประเมิน หมายถึง องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ได้จากการศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ 2) การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) การบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก 4) การตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 2 ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความสามารถในการคิดและการลงมือปฏิบัติ 2) ความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยี 3) ปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม 4) ทักษะและความรู้ 5) การประเมินและปรับปรุงการเรียนรู้ ซึ่งจะนำมาใช้ในการติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวชี้วัดการติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใช้วิธีการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการภาค 12 ปีการศึกษา 2563 จาก 3,379 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ การวิจัยเชิงปริมาณนี้มี 10 พารามิเตอร์ของตัวแปรที่สังเกตได้ในการใช้สถิติวิเคราะห์พหุตัวแปรหรือหลายพารามิเตอร์ควรมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 10-20 เท่าของดัชนีการวัด (Hair, et al., 2010) งานวิจัยนี้จึงเลือกใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 631 คน (ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างน้อย 400 คน) ซึ่งคัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ผ่านการตอบทาง Google form โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอนที่ 3 องค์ประกอบและตัวชี้วัดการติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้ง 2 ตอนเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน 17 ข้อ และด้านผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 17 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ โดยศึกษาทฤษฎี หลักการจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดขอบเขตของเนื้อหาเพื่อสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหาและกรอบแนวคิดการวิจัย วิเคราะห์ข้อคำถามเพื่อสร้างแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) นำเสนอแบบสอบถามฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาฯ อนุมัติเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา สำนวนภาษา นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และด้านการวิจัย 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ความเหมาะสมของ

ประเด็นคำถาม และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) โดยข้อคำถามทุกข้อมีค่าระหว่าง 0.80-1.00 แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้สอน 30 คน วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ พิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป โดยตอนที่ 2 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) ระหว่าง .295-.831 ค่าความเชื่อมั่น .987 ตอนที่ 3 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .449-.831 ค่าความเชื่อมั่น .925 โดยมีค่าความเที่ยง (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ .956

การเก็บรวบรวมข้อมูล ประสานกับสาขาวิชาการวัดและประเมินผล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 358 โรงเรียน ส่งหนังสือพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ที่ให้ตอบผ่านทาง Google form โดยใช้ QR code ประสานและติดตามการตอบกลับเพื่อให้ได้ข้อมูลครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในงานวิจัย และตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลจาก Google form เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยข้อมูลเบื้องต้นหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย 5 ระดับ (Rating scale) ใช้เกณฑ์ของ Ketchatturat (2020) โดยค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีสภาพการจัดการเรียนรู้/ผลการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีสภาพการจัดการเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีสภาพการจัดการเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีสภาพการจัดการเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง

มีสภาพการจัดการเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด ส่วนองค์ประกอบและตัวชี้วัดการติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงเชิงโครงสร้างของโมเดลด้วยโปรแกรม Mplus โดยหาค่า χ^2 , P-value, χ^2/df , RMSEA, CFI, TLI, SRMR, β , (SE), t, Factor score และ R^2

ผลการวิจัย

1. สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ข้อมูลเบื้องต้น พบว่า กลุ่มตัวอย่าง 631 คน เป็นชาย ร้อยละ 16.16 หญิง ร้อยละ 83.84 มีสถานภาพครูผู้สอน ร้อยละ 54.52 หัวหน้ากลุ่มสาระฯ ร้อยละ 17.43 หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ร้อยละ 3.33 หัวหน้าสายชั้น ร้อยละ 0.16 และมีมากกว่า 1 สถานภาพ ร้อยละ 24.56 วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ร้อยละ 48.02 ไม่มีวิทยฐานะ ร้อยละ 39.62 และวิทยฐานะชำนาญการ ร้อยละ 12.36 อายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 28.53 ระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 27.52 ไม่เกิน 30 ปี ร้อยละ 25.83 และ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 18.23 มีประสบการณ์สอนไม่เกิน 10 ปี ร้อยละ 44.85 ระหว่าง 11-20 ปี ร้อยละ 26.47 ระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 19.97 และ 31 ปีขึ้นไป ร้อยละ 8.72 มีวุฒิปริญญาตรี ร้อยละ 59.90 วุฒิปริญญาโท ร้อยละ 39.46 และวุฒิปริญญาเอก ร้อยละ 0.63 สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ร้อยละ 29.16 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ร้อยละ 18.86 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ร้อยละ 10.62 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ร้อยละ 5.71 และสอนมากกว่า 1 ช่วงชั้น ร้อยละ 35.65 สอนกลุ่มสาระฯ คณิตศาสตร์ ร้อยละ 24.56 ภาษาไทย ร้อยละ 22.98 วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 22.19 ภาษาต่างประเทศ ร้อยละ 21.24 และสอนมากกว่า 1 กลุ่มสาระฯ ร้อยละ 9.03 โดยมีสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

ตาราง 1

สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (n=631)

สภาพการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความถี่ (จำนวน/ร้อยละ)					Mean	S.D.	แปลผล
	5	4	3	2	1			
การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน						4.276	0.676	มาก
1. การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้	230 (36.45)	328 (51.98)	68 (10.78)	4 (0.63)	1 (0.16)	4.242	0.668	มาก
2. การใช้สื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	220 (34.87)	318 (50.40)	84 (13.31)	8 (1.27)	1 (0.16)	4.188	0.711	มาก
3. การบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก	334 (52.93)	260 (41.20)	33 (5.23)	2 (0.32)	-	4.476	0.608	มาก
4. การตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน	249 (39.46)	320 (50.71)	58 (9.19)	3 (0.48)	-	4.292	0.651	มาก
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อมูลสะท้อนกลับ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	222 (35.18)	318 (50.40)	84 (13.31)	8 (1.27)	1 (0.16)	4.190	0.714	มาก
ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน						4.171	0.682	มาก
1. ความสามารถด้านการคิดและการลงมือปฏิบัติ	183 (29.00)	350 (55.47)	92 (14.58)	7 (1.11)	1 (0.16)	4.121	0.683	มาก
2. ความสามารถในการใช้สื่อ และเทคโนโลยี	200 (31.70)	335 (53.09)	90 (14.26)	6 (0.95)	-	4.156	0.688	มาก
3. ปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม	264 (41.84)	303 (48.02)	60 (9.51)	4 (0.63)	1 (0.16)	4.308	0.673	มาก
4. ทักษะและความรู้	199 (31.54)	350 (55.47)	76 (12.04)	6 (0.95)	1 (0.16)	4.173	0.672	มาก
5. การประเมินและปรับปรุงการเรียนรู้	186 (29.48)	353 (55.94)	86 (13.63)	7 (1.11)	-	4.137	0.673	มาก
ภาพรวมทั้งสองด้าน						4.224	0.681	มาก

จากตาราง 1 พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (Mean =4.224) ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (Mean=4.276) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุตเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ การบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก (Mean = 4.476) การตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน (Mean = 4.292) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง ให้สามารถ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ (Mean = 4.242) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ (Mean=4.190)

และการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Mean=4.188)

ด้านผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (Mean=4.171) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุตเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม (Mean=4.308) ทักษะและความรู้ (Mean=4.173) ความสามารถในการใช้สื่อ และเทคโนโลยี (Mean=4.156) การประเมินและปรับปรุงการเรียนรู้ (Mean=4.137) และความสามารถด้านการคิดและการลงมือปฏิบัติ (Mean=4.121)

2. องค์ประกอบและตัวชี้วัดการติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตาราง 2

ความตรงของโมเดลองค์ประกอบและตัวชี้วัดการติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

องค์ประกอบ	เมทริกซ์น้ำหนัก องค์ประกอบ			คะแนน องค์ประกอบ (Factor score)	R ²
	β	(SE)	t		
องค์ประกอบที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน (tea)					
ตัวชี้วัดที่ 1 การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ คิดและปฏิบัติจริง ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตได้ (th)	0.911	0.009	98.960	0.328	0.829
ตัวชี้วัดที่ 2 การใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (me)	0.830	0.015	56.662	0.165	0.689
ตัวชี้วัดที่ 3 การบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก (ma)	0.734	0.020	36.317	0.042	0.538
ตัวชี้วัดที่ 4 การตรวจสอบและประเมินผู้เรียน อย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน (ch)	0.835	0.014	58.619	0.099	0.698
ตัวชี้วัดที่ 5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูล สะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการ เรียนรู้ (sh)	0.808	0.019	41.931	0.150	0.653

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	เมทริกซ์น้ำหนัก องค์ประกอบ			คะแนน องค์ประกอบ (Factor score)	R ²
	β	(SE)	t		
องค์ประกอบที่ 2 ด้านผลการเรียนรู้ผู้เรียน (stu)					
ตัวชี้วัดที่ 1 ความสามารถในการคิดและการ ลงมือปฏิบัติ (tp)	0.925	0.007	128.840	0.318	0.856
ตัวชี้วัดที่ 2 ความสามารถในการใช้สื่อ และ เทคโนโลยี (mt)	0.880	0.010	84.818	0.179	0.775
ตัวชี้วัดที่ 3 ปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม (ip)	0.834	0.013	62.541	0.130	0.696
ตัวชี้วัดที่ 4 ทักษะและความรู้ (sc)	0.857	0.012	71.348	0.084	0.734
ตัวชี้วัดที่ 5 การประเมินและปรับปรุงการ เรียนรู้ (ei)	0.852	0.012	69.237	0.110	0.726
ค่า $\chi^2 = 31.425$, df = 23, P-value = 0.1127, χ^2 /df = 1.366, RMSEA = 0.024, CFI = 0.999, TLI = 0.997, SRMR = 0.012					

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

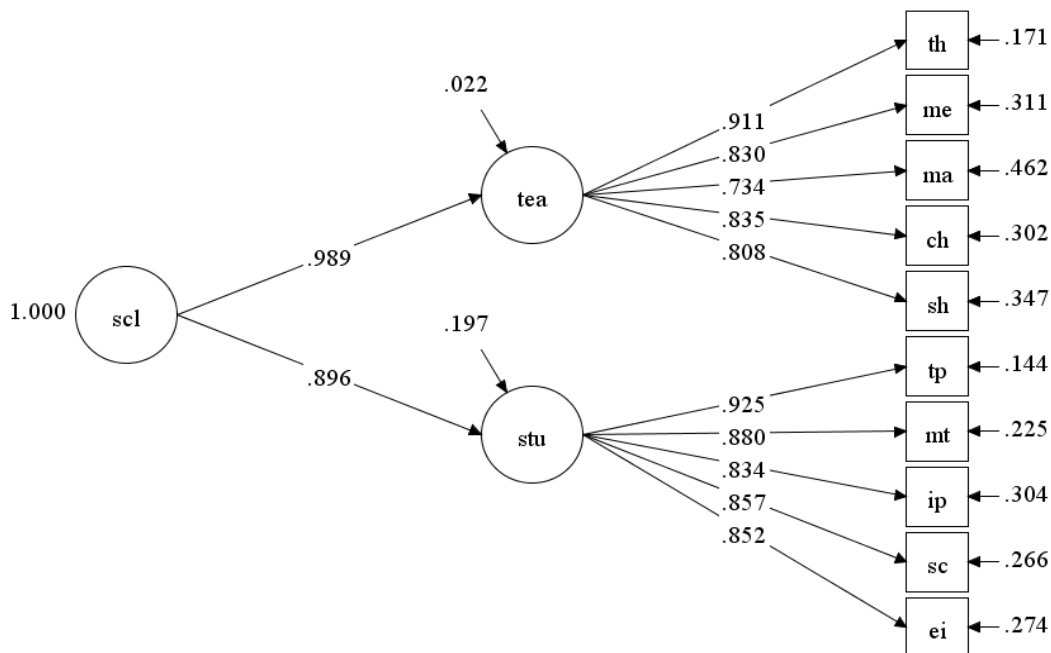
จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลตัวชี้วัดการติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบ (β) ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน (tea) 5 ตัวชี้วัด พบว่าค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบของทุกตัวชี้วัดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตัวชี้วัดที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) มากที่สุดคือ การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ (th) (β=0.911) รองลงมาคือ การตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน (ch) (β=0.835) การใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (me) (β=0.830) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการ

เรียนรู้ (sh) (β=0.808) และการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก (ma) (β=0.734) ส่วนด้านผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (stu) 5 ตัวชี้วัด พบว่าค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบของทุกตัวชี้วัดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตัวชี้วัดที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) มากที่สุดคือ ความสามารถในการคิดและการลงมือปฏิบัติ (tp) (β=0.925) รองลงมา คือ ความสามารถในการใช้สื่อ และเทคโนโลยี (mt) (β=0.880), ทักษะและความรู้ (sc) (β=0.857) การประเมินและปรับปรุงการเรียนรู้ (ei) (β=0.852) และปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม (ip) (β=0.834)

ผลการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบและตัวชี้วัดการติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สรุปรูปตามภาพได้ดังนี้

ภาพประกอบ 2

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลองค์ประกอบและตัวชี้วัดการติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับมาก (Mean=4.224) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Yothachai & Limmanee (2018) ที่พบว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมี 5 องค์ประกอบ ผลการประเมินโดยรวมและรายด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ Khumpaniad & Chitranun (2018) ที่พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาครูระดับประถมศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก สอดคล้องกับ Thongking (2020) ที่พบว่า การจัดบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวกในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ

เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูต้องปรับบทบาทมาเป็นโค้ชหรือผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ค้นพบด้วยตนเอง โดยใช้แนวทางการเรียนการสอนแบบ Teach less, Learn more และยึดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ลงมือปฏิบัติจริง ครูช่วยแนะนำและช่วยออกแบบกิจกรรม การจัดบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวกในทางกายภาพ ได้แก่ ลักษณะของห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวกในทางจิตวิทยา ได้แก่ บรรยากาศที่อบอุ่น (Warmth) เป็นอิสระ (Freedom) ท้าทาย (Challenge) การยอมรับนับถือ (Respect) การควบคุม (Control) และบรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success) ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ การใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Surapin (2013) ที่พบว่า สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การใช้สื่อ

นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา และการให้ ขวัญกำลังใจครู การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญของครูส่วนใหญ่ นำแผนไปใช้ในการ จัดกิจกรรมน้อย

ด้านผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยรวมมี ค่าเฉลี่ยระดับมาก ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัย ของ Norseha Unin and Polin Bearin (2015) ที่ ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการระดมสมอง วิธีการเข้าถึง การเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางในห้องเรียน ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง (English as a second language: ESL) โดยการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็น สำคัญส่งเสริมให้นักเรียนมีบทบาทอย่างแข็งขันใน กระบวนการเรียนรู้ การระดมสมองเป็นหนึ่งในวิธี ในการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นกิจกรรมการแบ่งปัน แบบเปิด ดำเนินการในกลุ่มย่อยเพื่อสนับสนุนการ มีส่วนร่วม ช่วยในการเพิ่มขึ้นของแรงจูงใจ ความ มั่นใจ และการมีส่วนร่วมของนักเรียน สะท้อนจาก พฤติกรรมเชิงบวกของนักเรียน ประเด็นที่มีค่า เฉลี่ยน้อยสุด คือ ความสามารถในการคิดและการ ลงมือปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sopakayang (2013) ที่พบว่าสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบร่วมมือ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์อยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ มีผลสำเร็จ ที่ค่าเฉลี่ย 2.54 ผลการวิจัยการติดตามผลการใช้หลักสูตร และข้อคิดของนักการศึกษาระบุว่า ปัจจุบันผู้เรียน ทุกระดับขาดความสามารถในการคิด คิดไม่เป็น แก้ปัญหาไม่เป็น ควรให้ความสำคัญกับการจัด การเรียนรู้ วิธีการวัดผลและประเมินผลที่มุ่งส่งเสริม พัฒนาการคิด (Pongpoka, 2557)

ผลการศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) องค์ประกอบ และตัวชี้วัดการติดตามและประเมินการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ค่า Chi-square (χ^2) เท่ากับ 31.425 ค่า Degree of freedom (df) เท่ากับ 23 ค่า P-value เท่ากับ 0.1127 ค่า χ^2/df เท่ากับ 1.366, ค่า RMSEA เท่ากับ 0.024, ค่า CFI เท่ากับ 0.999, ค่า TLI เท่ากับ 0.997 และค่า SRMR

เท่ากับ 0.012 ซึ่งจากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ จะเห็นว่าค่า P-value มากกว่า 0.05, χ^2/df น้อยกว่า 2 (Tabachnik & fidell, 2007), RMSEA อยู่ระหว่าง 0.00-0.05 ซึ่งควรมีค่าน้อยกว่า 0.07 ถ้าน้อยกว่า 0.03 แสดงว่ามีความสอดคล้องดีมาก (Steiger, 2007), CFI มากกว่า 0.95, TLI มากกว่า 0.95 และ SRMR น้อยกว่า 0.08 (Hu & Bentler, 1999, as cited in Thaksino, 2016) นอกจากนี้ในการเลือกกลุ่ม ตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณซึ่งมี 10 พารามิเตอร์ ของตัวแปรที่สังเกตได้ ในการใช้สถิติวิเคราะห์ พหุตัวแปรหรือหลายพารามิเตอร์ควรมีจำนวน กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 10–20 เท่าของดัชนีการวัด (Hair, et al., 2010) งานวิจัยนี้จึงเลือกใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 631 คน ซึ่งตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือควรมี กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 400 คนขึ้นไป ผู้วิจัยได้ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทบทวน องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญของ Dechakup (1999), Sinthuwong & Supatira (2000); Office of the National Education Commission (2000), Kiddee (2004), Jaikrachang (2010), Roi Et Rajabhat University (2013), Rinsiri (2015), Yothachai, Limmanee (2018), Khumpaniad & Chitranun (2018), Ministry of Education (2018) และ Phukongka (2019) เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นโมเดลองค์ประกอบ และตัวชี้วัดที่ใช้ในการติดตามและประเมินการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ เครื่องมือการวิจัยได้ผ่านการหาคุณภาพด้านความ ตรงโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ด้านการวิจัยและด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีการนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง โดยได้ ค่าเที่ยงทั้งฉบับ .956 ส่งผลให้โมเดลองค์ประกอบ และตัวชี้วัดการติดตามและประเมินการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของงานวิจัยในครั้งนี้ มีความตรงเชิงโครงสร้าง และสอดคล้องกับข้อมูล เชิงประจักษ์ดีมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1.1 ผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนด้านสื่อ เทคโนโลยี ICT ระบบอินเทอร์เน็ตและแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น ครูควรตระหนักและให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้ง 5 ตัว เพื่อให้บรรลุตามประกาศมาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนด้านผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือความสามารถด้านการคิดและการลงมือปฏิบัติ ดังนั้น ครูควรพัฒนาความสามารถด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณกับผู้เรียนเป็นรายคน โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะผ่านการทำกิจกรรมกลุ่ม โครงงาน การทดลอง การค้นคว้า ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองให้มากยิ่งขึ้น

1.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลองค์ประกอบและตัวชี้วัดการติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ตัวชี้วัดที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ ด้านผลการเรียนรู้ของ

ผู้เรียน ตัวชี้วัดที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ความสามารถด้านการคิดและการลงมือปฏิบัติ ดังนั้น ในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุมาตรฐาน ครูต้องให้ความสำคัญและให้ค่าน้ำหนักกับตัวชี้วัดเหล่านี้เป็นลำดับแรก อย่างไรก็ตาม ทุกตัวชี้วัดด้านผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นผลที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนทั้ง 5 ตัวชี้วัด ดังนั้น ครูควรจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องและครอบคลุมทุกตัวชี้วัด จึงจะสะท้อนด้านผลการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ โมเดลการวัดที่พัฒนาขึ้นนี้สามารถนำไปใช้ป็นองค์ประกอบและตัวชี้วัดสำหรับการติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้ และองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติและบริบทของครูตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.2 ควรวิจัยในเรื่องนี้กับกลุ่มตัวอย่างในภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในวงกว้างทางการศึกษาซึ่งจะได้ผลการวิจัยที่แตกต่าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนที่มีบริบทตามขนาด ที่ตั้ง และสังกัดในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ

2.3 ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4 ควรวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

References

Bureau of monitoring and evaluation of basic education management. (2016). *Report of monitoring and evaluation of management with the standards of the office of educational service area in annual fiscal year 2016*. Office of the Basic Education Commission. [in Thai]

- Dechakup, P. (1999). *Creating an environment in student-centered learning management: concepts, methods and techniques of teaching*. Bangkok: The Master Group Management. [in Thai]
- Hair, Joseph F. Jr., Black, William C. Babin, Barry J. Anderson & Rolph E. (2010). *Multivariate data analysis*. (7th ed.). Pearson Prentice Hall.
- International Fund for Agricultural Development (IFAD). (2002). *A Guide for Project M&E*. Washington, DC: International Fund for Agricultural Development.
- Jaikrachang, S. (2010). *Student-centered learning management process of the University Demonstration School*. Ramkhamhaeng University Research Report. [in Thai]
- Kanchanawasee, S. (2007). *Assessment theory*. (5th ed.), Bangkok: Chulalongkorn Publishing House University. [in Thai]
- Ketchatturat, J. (2020). *Research project of monitoring and evaluation of the impact of educational test*. National Educational Testing Institution (Public Organization). [in Thai]
- Keith, M. (2006). *Institutionalization of Monitoring and Evaluation System to Improve Public Sector Management*. Retrieved from [http://www. World bank.org/ieg/ecd/Institutionalizingme.html](http://www.Worldbank.org/ieg/ecd/Institutionalizingme.html).
- Kiddee, K. (2004). *Development of an assessment model of student-centered learning management*. [Doctor's thesis, Chulalongkorn University]. [in Thai]
- Khumpaniad, S. & Chitranun, T. (2018). Guidelines for developing primary school teachers in student-centered learning management. *Educational Evaluation Journal. Faculty of Education, Mahasarakham University*, 24(2), 251-266. [in Thai].
- Ministry of Education. (2003). *the Administrative Regulations Act of the Ministry of Education, B.E.* Bangkok: Shipping and Package Organization. [in Thai]
- Ministry of Education. (2003). (2018). *Ministry of education standards announcement on the use of early childhood education, basic education and basic of special education*. Royal Gazette volume 135, special section 235 NG, 24 september.
- Norseha Unin & Polin Bearin. (2015). *Brainstorming as a way to approach*. Management, IRSSM-6, 11-15 august, UiTM Sarawak, Kuching.
- Office of the Basic Education Commission. (2007). *Research report titled the need for Teacher development under the Office of the Basic Education Commission*. Bangkok: Agricultural Cooperative Federation of Thailand. [in Thai]
- Office of the National Education Commission. (2002). *Indicators of student-centered learning management*. Bangkok: Teachers Council of Thailand Ladprao Printing House. [in Thai]
- Petkamthong, S., Chaowakiratipong, T. & Aranwong, R. (2014). Student-centered learning management strategies of basic education institutions. The Office of the Secondary Education Service Area 41. *Journal of Education Naresuan University*, 16(3), 132–146. [in Thai]
- Phithiyanuwat, S. (2008). *Assessment methodology. The science of value*. (4th ed.), Bangkok: Chulalongkorn University Press. [in Thai]

- Phukongka, A. (2019). Development of guidelines for organizing teaching and student-centered learning activities for schools under Kalasin Primary Educational Service Area Office 2. *Journal of Khrusartpritat*. 6(3), 14-28. [in Thai]
- Pongpoka, S. (2014). *Development of problem solving ability of mathayomsuksa 6 students by manage learning techniques for solving future problems in conjunction with mind mapping*. [Master's thesis, Silpakorn University]. [in Thai]
- Rinsiri, S. (2015). *Student-centered learning management process of schools in Koh Chan District Office of Chonburi Primary Education Area, Region 2*. [Master's thesis, Burapha University]. [in Thai]
- Roi Et Rajabhat University. (2013). *Handbook of student-centered learning management process (2013)*. Office of Academics and Computing. Roi Et Rajabhat University. [in Thai]
- Sinthuwong, K & Supatira, S. (2000). How to organize teaching activities on student-centered learning management. In *Reformed Teacher Role: Classroom Research and the Student-Centered Learning Process*. Page 32. Khon Kaen: Klang Nana Wittaya Printing House. [in Thai]
- Sopakayang, R. (2013). Development of teachers' potential in organizing student-centered learning activities in cooperation. Bankhokkhamlien school, Mukdahan Primary Educational Service Area Office. *Journal of Graduate Studies, Sakonnakhon Rajabhat University*, 10(49), 43-52. [in Thai]
- Srilumpang, W. (2013). Participatory action research to develop teacher potential in student-centered learning management. Yensiamwittaya school, The Office of Kalasin Primary Educational Service Area 3. *Journal of Graduate Studies, Sakonnakhon Rajabhat University*, 10(47), 125-136. [in Thai]
- Steiger, J. H., (2007). Understanding the limitation of global fit assessment in structural equation modeling. *Personality and individual differences*, 42, 893-898.
- Surapin, N. (2013). Action research to develop teacher potential in student-centered learning management, Bankuthae school, the office of Yasothon Primary Educational Service Area 2. *Graduate Studies Journal*, 10(48), 27-37. [in Thai]
- Tabachnick, B.G. & Fidell, L.S. (2007). *Using multivariate statistics* (6thed). Boston: Allyn and Bacon.
- Thaksino, P. (2016). *Training document for data analysis with LISREL and M-Plus programs*. Graduate School, Khonkaen University. [in Thai]
- Thongking, P. (2020). Teacher roles and positive classroom management in the 21st century. *Sueksasartsarn Chiangmai University*. 4(1), 50-59. [in Thai]
- Yothachai, T. & Limmanee, P. (2018). *Teacher development program in student-centered learning management for educational institutions Under the Office of Secondary Education Service Area, Region 2*. [Master's thesis, Mahasarakham University]. [in Thai]